

TRYGGERE RUSPOLITIKK

Strategi 2023-2025

Foreningen Tryggere Ruspolitikk jobber for kunnskapsbaserte tilnærminger til rusmiddelbruk som ivaretar folkehelsen, menneskerettighetene og menneskeverdet.

Om Tryggere Ruspolitikk

Foreningen Tryggere Ruspolitikk er en partipolitisk og religiøst uavhengig ideell og frivillig organisasjon som jobber for en kunnskapsbasert ruspolitikk der skadeforebygging og menneskerettigheter står i sentrum. Vi har fylkeslag i Oslo, Vestland, Viken, Troms, Trøndelag, Rogaland, Agder, Innlandet og Vestfold og Telemark. Aktiviteten i fylkeslagene er varierende, men aktiviteten har økt i de fleste fylkeslag siden forrige periode. Vi har opplevd en stor medlemsvekst, særlig i forbindelse med debatten om rusreformen.

Etter lege Sverre Eikas bortgang i 2021 bidro Tryggere Ruspolitikk til etablering av [Eikaklinikken](#), som i dag er en egen virksomhet under foreningen. Eikaklinikken fikk offentlig støtte i 2022 etter å ha blitt drevet utelukkende på private midler i nesten et år, og har på kort tid blitt et kjent tilbud for personer som sliter med rus i Oslo. Tryggere Ruspolitikk driver også andre tjenester, som [Rusvakta](#), [Rusopplysningen](#), og [rusmiddelanalysetjenesten](#), og annethvert år arrangeres konferansene Nordic Reform Conference og Rusreformkonferansen i Oslo. Tryggere Ruspolitikk har i tillegg sin egen ungdomsforening, [Tryggere Ungdom](#), som får egne tilskuddsmidler og hadde over 300 medlemmer ved utgangen av 2022.

Tryggere Ruspolitikk har blant annet samarbeidet med Normal Norge, Chemfriendly, LEAP Scandinavia, RIO, Psynapse, Stiftelsen Rettferd, Helseutvalget og Marborg. Vi er også medlem av [Preventio](#), en ruspolitisk paraplyorganisasjon for progressive organisasjoner som vi var med å etablere. Tryggere Ruspolitikk har også opprettet en søsterorganisasjon i Sverige og et uformelt nordisk samarbeidsforum hvor samarbeidspartnere fra flere land er

med. Vi jobber også internasjonalt gjennom paraplyorganisasjonen International Drug Policy Consortium (IDPC), Vienna NGO Committee og ECOSOCs NGO Branch.

Grunnleggende prinsipper i arbeidet:

1. **Ruspolitikken skal være kunnskapsbasert.** Løsninger bør velges når tilgjengelig kunnskap tilsier at de vil være de beste. Der det eksisterende kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, bør man aktivt jobbe for å innhente ny kunnskap.
2. **Ruspolitikken skal ivareta menneskerettighetene og menneskeverdet.** Løsninger skal være i overensstemmelse med menneskerettighetene og bidra til å ivareta menneskeverdet, ved å motvirke diskriminering og stigmatisering av rusmiddelbrukere og andre sosialt utsatte grupper.
3. **Ruspolitikken skal være skadeforebyggende.** Løsninger bør så langt det er mulig bidra til å begrense skadene knyttet til rusmiddelbruk og -omsetning, så lenge menneskerettighetene og menneskeverdet ivaretas.
4. **Ruspolitikken skal være inkluderende.** Løsninger bør velges når rusmiddelbrukere og andre særlig utsatte sosiale grupper har fått delta i den offentlige samtalen om rus og utformingen av politikk som berører dem.

Bakgrunn

Det viktigste politiske målet for foreningen da den ble stiftet i 2016, var å sikre politisk flertall for avkriminalisering. Vi ble derfor dypt skuffet da Arbeiderpartiet valgte ikke å støtte dette, slik at Rusreformen ble nedstemt i Stortinget. Domstolene har likevel fulgt opp Stortingets signal om at rusavhengige ikke skal straffes, og Riksadvokatens opprydding i politiets tvangsmiddelpraksis har gjort det mye vanskeligere å straffeforfølge mindre alvorlige narkotikalovbrudd. Stortinget har også bedt Regjeringen komme med forslag til hvordan fengsel kan fjernes fra strafferammen for bruk og besittelse, utforme en "samaritanerregel" til bruk ved overdoser og andre nødsituasjoner, sørge for sperring av opplysninger om mindre alvorlige narkotikalovbrudd på uttømmende politiattest, og flere [andre tiltak](#). I tillegg er de kommunale rådgivende enhetene for russaker fra rusreformforslaget blitt innført.

Norges Institusjon for Menneskerettigheter (NIM) har publisert en utmerket rapport om menneskerettigheter på rusfeltet og vil jobbe videre med dette temaet fremover. Tryggere Ruspolitikk fikk i 2022 også godkjent et forskningsprosjekt med VID om menneskerettigheter i LAR, og et gruppesøksmål mot LAR er under oppseiling. Selv om Rusreformen ikke ble vedtatt, har rusreformprosessen utløst en holdningsrevolusjon der måten brukere omtales på er i endring, og rettssikkerheten deres er på på dagsorden politisk og i mediene.

Under markeringen av Rusreformdagen i 2022 uttalte flere organisasjoner og politikere at vi nå må sette oss mer ambisiøse mål i ruspolitikken enn Solberg-regjeringens rusreform.

Både MDG og Venstre tok i appellene sterkt til orde for å tillate salg av cannabis, og Venstres landsmøte har nå vedtatt at de vil ha prøveordning i Oslo.

Situasjonsbeskrivelse

Tryggere Ruspolitikk gjennomførte i slutten av 2022 en [medlemsundersøkelse](#) med 119 svar. Her kom lovlig omsetning av cannabis øverst på listen over hvilke saker foreningen bør prioritere de neste årene, etterfulgt av avkriminalisering og rusopplysning. Disse tre sakene var også de høyest prioriterte i medlemsundersøkelsen som ble gjennomført i 2021, selv om avkriminalisering da var på førsteplass. De samme prioriteringene ble løftet fra flere fylkeslag og tidligere tillitsvalgte. Å sikre rusmiddelanalysetilbudet og jobbe for at hele landet skal kunne sende inn prøver til analyse var også en viktig sak for enkelte av fylkeslagene.

Flere ting tyder at debatten om cannabisregulering vil trenge seg på. Det "grønne skiftet" er nå i gang også i Europa, ledet an av Tyskland, Malta og Luxembourg med Tsjekkia hakk i hæl. Sveits og Nederland har også iverksatt prøveprosjekter med kontrollert produksjon og omsetning. Nær samtlige norske ungdomspartier støtter nå også enten innføring eller utredning av lovlig cannabissalg. Blant brukerorganisasjonene på rusfeltet har dessuten RIO nå også engasjert seg i spørsmålet, hvilket flytter "Overton-vinduet".

Avkriminaliseringsdebatten har derimot mistet noe momentum. Det er likevel grunn til å tro at avkriminalisering vil skje, da oppslutningen om det i folket er stor og virker å øke, og den "tosporede" løsningen Støre-regjeringen ønsket seg, har vist seg å fungere dårlig i praksis. I mellomtiden raser debatten om politiets verktøykasse, og reaksjonære krefter kjemper for at politiet skal få lov til å ransake slik de gjorde før. Lovgivers juridiske handlingsrom her er imidlertid svært lite, og vi tror ikke at noe i nærheten av en reversering er mulig.

Politiets troverdighet som premissleverandør i det offentlige ordskiftet er også kraftig svekket etter utallige skandaleoppslag. I en omdømmeundersøkelse gjort i 2022, hadde politiet falt fra 3. til 10. plass, kort tid etter å ha falt fra 1. til 3. plass. Sammen med Rolleforståelsesutvalgets rapport om samrøre med Norsk Narkotikapolitiforening, og erkjennelsen av at "verktøykassen" i narkotikasaker ikke kommer tilbake, vil denne tillitskrisen kunne bidra til at politiet opptrer mindre aktivistisk fremover. Dette ville i så fall bedre utsiktene til å gjennomføre avkriminalisering, ettersom politiet trolig var den mest betydningsfulle av aktørene som motarbeidet Rusreformen.

Støre-regjeringen har også fjernet øremerkingen til mange organisasjoner på rusfeltet, med den følge at Actis nå må søke om tilskudd hvert år. Dette påvirker maktbalansen i feltet, da flere vil kunne søke om de mange millionene Actis har fått hvert år, og de tre ruspolitiske paraplyorganisasjonene (Actis, Preventio, Fagrådet) blir nå mer likestilt.

I 2022 startet Tryggere Ruspolitikk landets første rusmiddelanalysetjeneste i Oslo med innsamlede midler. Til tross for at tjenesten fikk omtale på NRK TV og radio var det ingen som ville kritisere tjenesten offentlig. Etter at vi hadde søkt om offentlig støtte og fått avslag, fikk Helsedirektoratet i oppdrag fra Helse- og Omsorgsdepartementet å vurdere om tiltaket var lovlig, og om det var å regne som helsehjelp. Ved utgangen av 2022 var det uklart om vi ville få offentlig støtte og hva Helsedirektoratet ville lande på, men for hvert politikerbesøk fikk vi nye støttespillere.

Merkevare og omdømmebygging:

Da Tryggere Ruspolitikk først ble etablert, var det et mål å bli forbundet med trygghet og ansvarlighet. Årsaken var at kampen for rusreform ble forbundet med radikalere og ungdomspolitikere som argumenterte liberalistisk, hvilket ikke falt i god jord hos dem vi trengte å overbevise. Vi fokuserte særlig på Høyre, ettersom Høyre var helseminister og Høyre ble vurdert som det viktigste partiet å snu. (Arbeiderpartiet var på dette tidspunktet mer progressive ruspolitisk, og vi hadde hyppige samtaler med Thorvald Stoltenberg.) Vi valgte også en logo med assosiasjoner til FN, samhold og menneskerettigheter. Strategien virker å ha fungert, men vi fikk tilbakemeldinger på at vi kan oppfattes som litt for "blå" for deler av venstresiden. Vi har derfor endret hjemmesiden vår slik at den fremstår "varmere" (for eksempel med nærbilder av mennesker og argumenter som vi håper treffer bredt), og vi har jobbet for å rekruttere flere med bakgrunn fra Rødt, SV og AP.

I 2017 delte vi for første gang ut Rusreformprisen, og utnevnte dermed oss selv til en autoritet. Denne rollen er blitt nevnt av mange senere som viktig. I tilbakemeldinger fra tidligere sentralstyremedlemmer nylig ble det vektlagt at Tryggere Ruspolitikk – som i begynnelsen måtte kjempe for å bli sett på som en seriøs aktør – i dag er både en interessepolitisk tungvekt og en respektert kunnskapsleverandør. Samtidig har vi tjent på å spille våre samarbeidspartnere gode og hjelpe andre organisasjoner å etablere seg. Selv om vi i teorien konkurrerer om de samme medlemmene, opplever vi at målet lettere oppnås når flere organisasjoner jobber for det samme – og folk blir gjerne medlem flere steder.

Om strategien

Virksomhetsområder

Foreningen Tryggere Ruspolitikk arbeid for 2023-2025 kan grupperes inn i fire virksomhetsområder, som legges til grunn for dette strategidokumentet:

- Politisk påvirkning
- Opplysningsarbeid
- Kunnskapsutvikling

- Tjenesteutvikling

Fokusområder

I perioden 2023-2025 vil Foreningen Tryggere Ruspolitikk ha følgende fokusområder for sitt arbeid:

1. Skadeforebygging
2. Rettighetsarbeid

Visjon: "En tryggere ruspolitikk for *alle*".

Hvordan:

1. Avkriminalisering for alle brukergrupper.
2. Risikoreduserende tiltak for alle brukergrupper (f. eks. rusmiddelanalyse).
3. Statlig kontroll på cannabismarkedet

Strategi 2023-2025

	Politisk påvirkning	Tjenesteutvikling	Opplysningsarbeid	Kunnskapsutvikling
Rettighetsarbeid	<p>Løfte menneskerettigheter på rusfeltet i samarbeid med NIM og VID.</p> <p>Delta i debatten om bruk av tvangsmidler.</p> <p>Jobbe politisk for avkriminalisering for alle (likhet for loven)</p> <p>Fremme depenalisering (reduerte strafferammer).</p> <p>Bidra med vår kompetanse i debatten om cannabis og førerkortsaker, pasientrettigheter.</p> <p>Delta i debatten og levere hørings svar om Regjeringens forebyggings- og behandlingsreform.</p>	<p>Informere om brukeres rettigheter på rusopplysningen.no.</p> <p>Søke om tilskudd fra HelseDirektoratet, Stiftelsen Kaare-berg og Oslo kommune til Eikaklinikken.</p>	<p>Trykke opp informasjonsmateriell om brukeres rettigheter i møte med politiet og spre det i egne lokaler, på stands, temamøter og konferanser.</p> <p>Bidra til at brukeres rettigheter informeres om og løftes på konferanser eller temamøter.</p>	<p>Forskningsprosjekt om menneskerettigheter i LAR i samarbeid med VID</p>
Skadeforebygging	<p>Fremme rusmiddelanalyse i Norge som et forebyggende tiltak i mediene.</p> <p>Vektlegge skadeforebygging som tilnærming i møte med politikere.</p>	<p>Utvide analysetjenesten med en større utstyrspark og sørge for finansiering til tilbudet.</p> <p>Søke om midler fra både Stiftelsen DAM og Stiftelsen Kaare-Berg til Rusvakta.</p> <p>Søke tilskudd fra HelseDirektoratet til drift og videreutvikling av Rusopplysningen.</p>	<p>Arrangere temamøte om rusmiddelanalyse, invitere politikere til å besøke tilbudet og invitere oss selv til å holde foredrag til viktige interessenter.</p> <p>Fremme tryggere bruk av cannabis, alkohol og stimulanter gjennom en informasjonskampanje.</p> <p>Utvikle og spre informasjonsmateriell rettet mot rusen knyttet til rus, psykisk og seksuell helse. Holde foredrag med TU på skolene.</p> <p>Utvikle en "reguleromat" der besøkende kan få regulere cannabis og få tilbakemeldinger.</p> <p>Utvikle innhold til en kampanje med tilhørende nettside om ruspolitikk, med fokus på hvordan rusmidler kan reguleres tryggere enn i dag.</p>	<p>Utvikle informasjonsmateriell rettet mot foreldregupper, ansatte på rusfeltet og videregående elever.</p> <p>Utarbeide et kunnskapsgrunnlag for reguleringsmodeller for å forebygge rusmiddelbruk blant unge og problematisk rusmiddelbruk i den øvrige befolkningen.</p>

Organisasjonsutvikling

I tillegg til de strategiske valgene som er gitt i dette strategidokumentet, skal Foreningen Tryggere Ruspolitikk i perioden 2023-2025 fortsette å videreutvikle organisasjonen for å øke kapasiteten og profesjonaliteten til organisasjonen. Vi vil da særlig prioritere følgende tiltak:

- Gjøre foreningen mindre avhengig av offentlige tilskudd fra Helsedirektoratet ved å skaffe mer støtte fra private aktører. Dette gjelder spesielt prosjekter som ikke får noen offentlig støtte, slik som rusmiddelanalysetjenesten.
- Gjøre foreningen mindre avhengig av prosjektstøtte ved å få 4000 betalende medlemmer innen 2026 og på den måten økt driftstilskudd fra Helsedirektoratet.
- Øke bemanningen i Eikaklinikken.
- Ansette en politisk ressurs/rådgiver i sekretariatet i en mindre stilling.
- Stimulere til økt aktivitet i lokallagene og bidra til at flere får egen inntekt, for eksempel i form av tippemidler.
- Bidra til økt samarbeid med Tryggere Ungdom på lokallagsnivå.
- Øke kompetansen blant våre tillitsvalgte, for eksempel gjennom utvikling av et internt debathefte.
- Jobbe aktivt for å få et bedre mangfold blant tillitsvalgte i organisasjonen